

Recente ontwikkelingen rond de uitvoering van het Verdrag inzake biologische diversiteit in België op federaal vlak

Développements récents dans la mise en oeuvre de la Convention sur la diversité biologique en Belgique au niveau fédéral

J. VAN GOETHEM

In november 1999 had in dit Instituut een colloquium plaats dat een stand van zaken gaf over de uitvoering in België van het Verdrag inzake biologische diversiteit (VBD).

De algemene vaststelling was dat ons land een belangwekkend potentieel heeft om aan de uitvoering van dit Verdrag bij te dragen, maar dat het thema totaal ontbreekt op de politieke agenda.

Sindsdien hebben zich interessante ontwikkelingen voorgedaan.

Bekijken we eerst enkele ontwikkelingen op **het structurele vlak**. De Stuurgroep 'Biodiversiteitsverdrag' heeft meer vrijheid tot actie en heeft een deel van zijn activiteiten overgedragen aan contactgroepen die elk een specifiek thema opvolgen. Dit garandeert meer actie in verschillende domeinen en een efficiënter tijdsgebruik.

Een geheel nieuwe structuur, operationeel vanaf 2000, is het Biodiversiteitsplatform, gefinancierd door de DWTC (naamsverandering: Federaal Wetenschapsbeleid). Het wil een link leggen tussen wetenschap en politiek, en het Belgische potentieel meer bekendheid geven. Ook voor andere biodiversiteitactiviteiten is de financiering door de DWTC toegenomen:

- versterken van het Belgisch onderzoek;
- uitbouwen van elektronische inventarissen;
- vergemakkelijken van de toegang tot informatie.

Voor Federaal Minister M. AELVOET is biodiversiteit een prioriteit. Een brochure voor meer bewustmaking is pas verschenen. De administratie Leefmilieu heeft een contractueel aangeworven die thema's onder het Verdrag voltijds opvolgt. De Directie Wetenschap en Leefmilieu van Buitenlandse

Zaken heeft in dit opzicht vorig jaar ook versterking gekregen.

Wat ontwikkelingssamenwerking betreft zijn er opmerkelijke trends. Staatssecretaris E. BOUTMANS heeft het thema biodiversiteit als een prioriteit in zijn beleid opgenomen. De Directie-Generaal Internationale Samenwerking heeft haar bijdrage tot het Wereldmilieufonds opgevoerd. Zij heeft de verplichte bijdrage tot het Verdrag overgenomen van Leefmilieu en financiert o.m. biodiversiteitinitiatieven die in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika en in dit Instituut worden ontwikkeld.

Een mijlpaal is verder het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling, gecoördineerd door de Interdepartementale Commissie Duurzame Ontwikkeling. Dit plan bevat een hoofdstuk over acties inzake landbouw, marien milieu en biodiversiteit.

Terloops wil ik nog vermelden dat het Verdragssecretariaat vaak beroep doet op Belgische experts, en dat, voor het eerst, België tijdens de komende twee jaar is vertegenwoordigd in het bureau van de Conferentie van de Partijen (COP). De COP is het beslissingsorgaan van het Verdrag.

Sur le plan du contenu également, l'on peut constater des tendances positives. L'une des plus importantes me paraît la création des synergies, par exemple entre la Convention Climat et la Convention Biodiversité. Un thème commun de ces deux conventions concerne le rôle des forêts et la problématique des puits de carbone. Des experts belges, participant dans différents processus, travaillent ensemble autour du rôle multi-fonctionnel des forêts. On observe aussi une intégration des acteurs, impliqués dans le suivi de différents accords internationaux, au sein du Groupe 'Nature'.

Je vous présente quelques exemples qui relèvent de la compétence fédérale.

- La biodiversité marine et côtière bénéficie d'un très récent arrêté royal, visant la protection des espèces dans les espaces marins sous juridiction de la Belgique.
- En ce qui concerne la biosécurité, la Belgique a signé le Protocole de Carthagène. Sa ratification est en cours.
- La matière complexe concernant 'Access and benefit-sharing' et les droits de propriété intellectuelle est suivie avec beaucoup de zèle par les Ministères fédéraux de l'Économie et de l'Environnement.
- Les collections *ex situ* en Belgique relèvent en grande partie de la tutelle fédérale. Leur hébergement est adéquat. Des efforts de longue haleine visant à améliorer leur accès sont en cours, d'autres sont envisagés.
- Plusieurs tendances positives peuvent être observées quant à la conservation *in situ*. La désignation des sites Natura 2000 est en voie d'achèvement. Le Ministère de la Défense nationale y participe de façon significative: plus de 75% de leurs terrains y font part.
- En ce qui concerne les espèces exotiques envahissantes, une compétence mixte du Gouvernement fédéral et des Régions, nous constatons une certaine prise de conscience, mais, malgré l'ampleur du problème, un manque quasi total d'action. C'est pourquoi un symposium sur le sujet a été organisé par le Point focal national en décembre 2001.
- Comme l'agriculture est devenue une compétence régionale, je peux me permettre de ne pas évaluer la situation. Le suivi de CITES par contre, qui est resté compétence fédérale, a des liens manifestes avec la Convention sur la diversité biologique, ce qui nécessitera des interactions.
- Par rapport à l'Initiative taxonomique mondiale, un vaste programme d'actions a été adopté par la COP-6, soulignant la nécessité d'un renforcement considérable des recherches taxonomiques. Étant donné les conflits de jugement entre projets de recherche style taxonomie 'dite classique' et style biologie 'dite moderne', il est nécessaire de prévoir des enveloppes budgétaires destinées spécifiquement à des projets de recherche en taxonomie.

Finalement, nous pouvons tous constater que l'intérêt pour la biodiversité est en forte augmentation. Tous les symposiums organisés en la matière, cette dernière année, ont été suivis par plus de 200 personnes.

Plusieurs revues belges et hollandaises de vulgarisation scientifique consacrent en 2002 un numéro spécial à la biodiversité.

Laten we tot besluit even naar de toekomst kijken. De zevende Conferentie van de Partijen zal plaatsvinden in 2004. Hoog op de agenda staat 'transfer of technology', een thema van cruciaal belang om het derde objectief van het Verdrag te helpen verwezenlijken. Het Nationaal knooppunt zal trachten hierrond in België iets op gang te brengen. Alvast blikken we in de richting van de privé-sector. Zij kan immers het verschil maken.

Weinigen beseffen wat de gevolgen zijn van het catastrofale verlies aan erfelijk materiaal dat de jongste decennia in een stroomversnelling is geraakt. Er wordt ontzaglijk veel geïnvesteerd in vergaderingen, maar alleen pertinente acties op het terrein kunnen de biologische verscheidenheid redden.

Aan alle verantwoordelijken voor het beleid is onze boodschap: "Plaats biodiversiteit hoog op uw agenda".

Jackie VAN GOETHEM

VBD-Nationaal knooppunt / Point focal national CDB
 Departement Invertebraten / Département des Invertébrés
 Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
 Institut royal des Sciences naturelles de Belgique
 Vautierstraat 29 / Rue Vautier 29
 1000 Brussel / Bruxelles